

GAMMELSTRUP KIRKE

Den lille kullede Gammelstrup kirke er en fin romansk bygning fra engang i 1200-tallet. Formentlig er koret med mure, til dels af granitkvadre, dog allerede påbegyndt engang i 1100-tallet. Skibets mure består fortrinsvis af rå marksten og munkesten. Der er spor efter et, sikkert sengotisk, tårn mod vest. Tårnet er nedrevet uvist hvornår – måske blev det aldrig fuldført.

Våbenhuset, som er en nyere tilføjelse, er bygget omkring kirkens nordportal, mens sydportalen, den tidligere mandsindgang, erilmuret.

Den romanske **granitdøbefont** har en glat kumme med tolvstav og står på en terningkapitælfod. **Dåbsfadet** af messing er fra engang i 1700-tallet og har et relief i bunden med en af pudsning noget nedslidt fremstilling af Maria Bebudelse. Dåbskanden af tin er fra omkring 1920-30 og er et arbejde af Just Andersen. Den blev indkøbt i 1980 som erstatning for den gamle kande, der blev stjålet samme år.

Ældst blandt det øvrige inventar er **herskabsstolene** øverst i skibet fra omkring 1590 med våben og initialer for kirkeejerne Preben (Predbjørn) Bild og Anna Kaas, der ejede herregården Lundgaard, der lå hvor der i dag er teglværk.

Prædikestolen er i renæssance fra 1608. Den er, sikkert i 1696, blevet udsmykket med de nuværende ret simple malerier forestillende Slangen i ørkenen, Korsfæstelsen og Lammet med korsfanen. Udsmykningen blev bekostet af Thøger Ostenfeldt. Han havde, som den først ikke-adelige, overtaget Lundgaard og dermed også Gammelstrup kirke i 1693. Sammen med sin hustru Sara Rasmusdatter Overgaard gennemførte han i 1696 en større reovering af kirkens inventar.

Der blev opsat et pulpitur i kirkens vestende og et helt nyt **stoleværk** kom til i forlængelse af de gamle herskabsstole. Stoleværket blev engang imellem 1740 og 1750 udsmykket med pietistiske allegori-malerier.

Det noget overdimensionerede sengotiske **korbue-krucifiks** blev i 1702 hængt op over den nordre herskabsstol. Under krucifikset er malet en indskrift på latin, der i oversættelse lyder: "Ær altid Kristi billede, som hænger herover; dog skal du ikke tilbede billedet, men den det forestiller".

I koret står en **degnestol** fra 1614 og en **præstestol** fra 1643. De er begge blevet pyntet med nogle forøjelige malerier af henholdsvis en syngende degn og en præst, der meddeler sit kun halvt så store søgnebarn syndsforladelse.



I 1980 blev kirkens alterstager stjålet. Det var et par smukke malmstager, som i 1643 blev skænket til kirken af Vibeke Bild, en datter af Preben Bild og Anna Kaas. Da det viste sig vanskeligt at finde en passende erstatning, blev de stjalne stager anledning til, at man fornyede hele **alterpartiet**. Det er udført af den bornholmske keramikker, Gerd Hiort Petersen. Kunstneren har ladet sig inspirere af Kingos salme fra 1674: "Nu rinder solen op af østerlide, forgylder klippens top og bjergets side..." – en stor sol i varme farver er gennembrudt af et forgyldt kors og til begge sider løfter sig klippeformationer – asymmetrisk og dog i balance. Solen er naturligvis den sol, der "rinder op i østerlide" uden hvis lys og varme, der intet liv var på jorden, men den er jo også et symbol på Kristus. Og korset er på én gang symbol på lidelsen og med sit lysende guld symbol på opstandelsen.

De to store stentøjstavler på **alterbordets forside** henter deres motiv fra 2. vers i Kingos salme: "Utallige såsom sand/

og uden måde/som havets dybe vand/er Herres nåde...", og de er forbundet med selve alterbilledet gennem de forgyldte stråler, der løber oppefra i forskellige vinkler. Muslingeskallen på den ene tavle er symbolet på apostlen Jakob, hvis grav i Santiago de Compostella også i vore dage er det helt store valfartsmål. Fisken på den højre tavle er det ældste symbol på Kristus.